

**SILENE TURKUMIGA MANSUB AYRIM TURLARNING
MORFOLOGIK, EKOLOGIK VA XO'JALIK
AHAMIYATI****Karimova Damira Damin qizi**

JDPU 03.00.05 botanika ixtisosligi bo'yicha 2-kurs doktoranti

Kirish**Mavzuning dolzarbligi**

Hozirgi kunda tabiiy flora tarkibidagi o'simlik turlarini ilmiy jihatdan o'rganish botanika, ekologiya va farmakologiya fanlarining dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Silene turkumi chinniguldoshlar (Caryophyllaceae) oilasining yirik vakillaridan biri bo'lib, dunyo florasida keng tarqalgan. Ushbu turkumga mansub o'simliklar ekologik moslashuvchanligi, biologik xilma-xilligi hamda dorivor va xo'jalik ahamiyati bilan ajralib turadi. O'zbekiston hududida ham Silene vulgaris, Silene latifolia, Silene conoidea va Silene dichotoma kabi turlar uchraydi hamda tabiiy ekotizimlarning muhim tarkibiy qismini tashkil etadi.

Tadqiqotning asosiy maqsadi Silene turkumiga mansub ayrim turlarning morfologik, biologik va ekologik xususiyatlarini o'rganishdan iborat.

Tadqiqot vazifalari:

- * Silene vulgaris turining morfologik va biologik xususiyatlarini tahlil qilish;
- * Silene latifolia turining ekologik ahamiyatini aniqlash;
- * Silene conoidea turining O'zbekiston florasidagi o'rnini baholash;
- * Silene dichotoma turining dorivor va xo'jalikdagi ahamiyatini o'rganish.

Asosiy qism

1. Silene vulgaris turining morfologik va biologik xususiyatlari

Adabiyotlar tahlili

Ilmiy manbalarga ko'ra, *Silene vulgaris* Yevropa va Osiyoda keng tarqalgan ko'p yillik o'simlik hisoblanadi. Tadqiqotchilar ushbu turning ekologik chidamliligi va dorivor xususiyatlariga alohida e'tibor qaratganlar.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot davomida morfologik kuzatish, ekologik taqqoslash va ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish usullaridan foydalanildi.

Natijalar

O'simlikning poyasi tik va shoxlangan bo'lib, barglari oddiy tuzilishga ega. Gullari oq yoki och pushti rangda bo'ladi. Eng muhim belgisi — pufaksimon shishgan kosachabarglaridir. Ushbu tur qurg'oqchil va toshloq hududlarda ham o'sishga moslashgan.

Xulosa

Silene vulgaris ekologik moslashuvchanligi yuqori bo'lgan o'simlik turi hisoblanadi. U yem-xashak va dorivor ahamiyatga ega bo'lib, tabiiy fitotsenozlarda muhim o'rin tutadi.